

<https://agentyzmin.org.ua/news/bezpeka-v-interneti-iaak-zakhystyty-sebe-i-ne-staty-zhertvoiu-zlovmysnykiv/>.

Євченко Роман Ігорович

аспірант кафедри політичних наук і права ДЗ
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»

ФЕНОМЕН ЛОБІЗМУ В ПРОЦЕСАХ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

Для розуміння функціонування розвинених демократій та шляхів врегулювання політичних конфліктів залишається вирішальним розуміння систем груп інтересів та нормативно-правового регулювання їх діяльності, але для академічних досліджень в політичній науці ця тема поки що залишається нішевою. Вивчення політики груп інтересів – тобто організації, агрегації, артикуляції та посередництва суспільних інтересів, які прагнуть формувати державну політику – є відносно невеликою галуззю політології. Тим не менш, протягом останніх п'ятнадцяти років академічний інтерес до цієї тематики зростає, на що вказує стан сучасної літератури, в Україні, зокрема – це публікації В. Нестеровича, М. Недюхи, М. Федоріна, М. Росенко, присвячені аналізу нормативно-правового регулювання лобізму в країнах розвиненої демократії [1; 2; 3]; І. Слюсаренко, який досліджує етнічні «найсистемні та найпотужніші» лобі в Україні, що здійснюється в межах «публічної дипломатії» [4]; публікації «українців за кордоном» - Т. Кузьо та О. Дейчаківського щодо дієздатності «українського лобі в США» [19]. Звичайно, що західна література з цього питання є більш предметною, містить емпіричні якісні та

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

Матеріали Всеукраїнського круглого столу
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»

кількісні дослідження лобізму, адже і сам феномен лобізму є більш розвинутим. Зокрема, значимими є дослідження М. Аткинсона та В. Коулмана [5], В. Брауна [12], П. Стача і Й. Беркхаута [7; 8], Ф. Баумгартнера та Б. Ліча [7], Дж. Бейєрса, Р. Айзінга та В. Мелоні [10], Д. Остіна-Сміта, Д. та Дж. Райта [6], Д. Хакера, П. Пірсона та К. Телена [18], Дж. Беррі [9]. Окремо слід назвати тих дослідників, які визначають особливості лобістської діяльності при інститутах ЄС: Д. Коена та А. Кацайтіса [13], П. Боуена [11], І. Де Брюйкера [15], А. Дюра, П. Бернхагена, Д. Маршалла [16; 17], К. Кромбеца [14].

Сучасна складна система багаторівневого управління сприяла як горизонтальній сегментації, так і розпорошенню потенціалу формування політики на різних рівнях. На думку дослідників, за останні 50 років відбувся фактичний занепад партійного розвитку (особливо масових партій), та заміна партій функціональними лобістськими групами, як менш чисельними, більш кулуарними, гнучкими, зданими та технічної мобілізації населення шляхом організації локальної виборчої політики. Наприклад, у відповідь на розпорошення та розподіл політичної компетенції між європейськими та національними інституціями, національні групи інтересів, які традиційно діяли на національних аренах, розширили свій вплив за межі національних кордонів [13]. Цей процес збільшив кількість точок доступу та каналів, за допомогою яких можна вирішувати політичні конфлікти, уникаючи формалізованих деліберативних процесів, максимально використовуючи латентні механізми порозуміння або тиску з боку групи інтересів як суб'єкта, ознаками якого є: 1) *організованість* (як консолідована здатність впливати на результати політики), 2) *орієнтація на досягнення політичних інтересів* (системна діяльність в сфері політичної адвокації, тобто створення політичного представництва та

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

просування державної політики в певному напрямку) та 3) *неформальність* (латентність, відсутність прямого відношення до державних посад чи публічної політичної діяльності) і 4) *мінімальна інституціоналізація*. Дослідники звертають увагу на втрату значимості формального статусу публічного актора на користь «репутаційної ваги» актора, що є очевидною ознакою тривалої інституційної кризи.

Більшість дослідників лобістської діяльності розглядають її в контексті теорії «обміну» і виходять з того, що державні інститути або наддержавні інститути подібні Європейській Комісії в ЄС, вимагають різного типу інформації або досвіду, яку надають різні типи груп інтересів (тиску), і яка є необхідною для вироблення політики, в обмін на певні вигоди, преференції чи гарантії, або доступ до деліберативних процедур прийняття владних рішень, що є формою нівеляції потенційних політичних конфліктів на пізніших стадіях [8]. Надані вигоди можуть бути: 1) прямими, як у випадку впливу політики; або 2) непрямыми, як у випадку обміну інформацією про політику. На думку Д. Коена та А. Кацайтіса існує пряма кореляція між зростаючими інформаційними запитами процесу політики ЄС та зростанням груп інтересів [13], як і пряма кореляція між «слабкою державою» та її нижчими рівнями управління з посиленням впливом мережевої структури, яку формують бізнес-асоціації, консультаційні структури при генеральних директорах, як елементи «технічної експертизи» та неурядові організації, групи інтересів в органах влади, як елементи «політичної експертизи», які надають релевантну та надійну інформацію, формують унікальні кластери груп інтересів у різних сферах політики.

Відтак формування політики з мінімальними ризиками конфліктності – це більше, ніж обмін ресурсами, і для того, щоб центральний орган влади залишався відповідним політичним інститутом, а не просто квазірегулюючою установою, йому необхідно підтримувати легітимність як «результативних», так і «введених» даних. Легітимність «введених даних» пов'язана з рівнем громадського консенсусу та реалізованої громадської участі в політиці, вимагає досвіду, пов'язаного з реалізацією процедури консультації з громадськістю та отриманням консолідованого, підтриманого громадською думкою рішення. Легітимність політичного рішення пов'язана з якістю політики і вимагає «технічної» експертизи з боку професійних асоціацій, яку забезпечують дві процедури: консультації та спільного рішення. Лобіювання моделюється як гра передачі стратегічної інформації від поінформованого лобіста до необізнаних політиків, обговорення наборів пропозицій, які можуть бути прийняті в рамках обох процедур на основі економічної ефективності, і визначає оптимальні стратегії залучення політиків з близькими уподобаннями на етапі голосування.

Список використаних джерел

1. Недюха М., Федорін М. Лобізм як соціально-політичний феномен: сутність і засоби впливу. Віче. 2010. № 3. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/1857/>

2. Нестерович В. Ф. Конституційно-правове регулювання інституту лобіювання у Європейському Союзі. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2011. № 2. С. 27-39.

3. Росенко М.І. Лобізм і його роль в діяльності сучасних парламентів. шляхи удосконалення регламентації діяльності лобістів в парламенті України. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2010. № 11. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=214>

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

4. Слюсаренко І. Нові акценти зовнішньої політики України: інформаційно-комунікаційний аспект. Персонал: журнал інтелектуальної еліти. 2005. №11. URL: <http://personal.in.ua/article.php?ida=157>
5. Atkinson, M., Coleman, W. D. Strong States and Weak States: Sectoral Policy Networks in Advanced Capitalist Democracies'. *British Journal of Political Science*. 1989. Vol. 19, Is. 1. P. 47–67.
6. Austen-Smith, D., Wright J.R. Competitive Lobbying for a Legislator's Vote. *Social Choice and Welfare*. 1992/ Vol. 9, Is. 3. P. 229–257.
7. Baumgartner, F.R., Leech B.L. Interest Niches and Policy Bandwagons: Patterns of Interest Group Involvement in National Politics. *The Journal of Politics*. 2001. Vol. 63, Is. 4. P. 1191–1213.
8. Berkhout, J. Why Interest Organizations Do What They Do: Assessing the Explanatory Potential of 'Exchange' Approaches. *Interest Groups & Advocacy*. 2013. Vol. 2, Is. 2. P. 227–250. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/iga.2013.6>
9. Berry, J.M. *The New Liberalism: The Rising Power of Citizen Groups*. Washington, D.C.: Brookings Institution. 1999. 220 p.
10. Beyers J., Eising R., Maloney W. Researching Interest Group Politics in Europe and Elsewhere: Much We Study, Little We Know? *West European Politics*. 2008. Vol. 31, Is. 6. P. 1103-1128 URL: <https://doi.org/10.1080/01402380802370443>
11. Bouwen, P. Exchanging Access Goods for Access: A Comparative Study of Business Lobbying in the European Union Institutions. *European Journal of Political Research*. 2004. Vol. 43, Is. 3. P. 337–369.
12. Browne, W.P. Organized Interests and Their Issue Niches: A Search for Pluralism in a Policy Domain. *The Journal of Politics*. 1990. Vol. 52, Is. 2. P. 477–509.
13. Coen D., Katsaitis A. Chameleon pluralism in the EU: an empirical study of the European Commission interest group density and diversity across policy domains. *Journal of European Public Policy*. 2013. Vol. 20, Is. 8. P. 1104-1119
14. Crombez, C. Information, lobbying and the legislative process in the European Union. *European Union Politics*. 2002. Vol. 3, Is. 1. P. 7–32

URL:<https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.952.7927&rep=rep1&type=pdf>

15. De Bruycker, I. Power and Position: Which EU Party Groups Do Lobbyists Prioritize and Why? *Party Politics*. 2016. Vol. 22, Is. 4. P. 552–562. URL:

<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1354068816642803>

16. Dür A., Mateo G. *Insiders Versus Outsiders: Interest Group Politics in Multilevel Europe*. Oxford: Oxford University Press. 2016. 270 p.

17. Dür, A., P. Bernhagen, D. Marshall. Interest Group Success in the European Union: When (and Why) Does Business Lose? *Comparative Political Studies*. 2015. Vol. 4, Is. 8. P. 951–983. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0010414014565890>

18. Hacker, J.S., Pierson P., Thelen K. Drift and Conversion: Hidden Faces of Institutional Change. In *Advances in Comparative-Historical Analysis*, ed. J. Mahoney and K. Thelen. Cambridge: Cambridge University Press, 2015. P.180–208.

19. Kuzio T. Deychakivsky O. Who is working in America on Ukraine. *The Ukrainian Weekly*. 2005, № 38. 18 September. P.8. URL: https://www.ukrweekly.com/archive/2005/The_Ukrainian_Weekly_2005-38.pdf

Ленгіна Мирослава Володимирівна

студентка 4 курсу, факультету психології, політології та соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: **Каретна Ольга Олександрівна** – доцент кафедри соціології Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат політичних наук, доцент

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ:

САМОГУБСТВО ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Період дорослішання проходить через різні психологічні та соціологічні етапи. На цьому етапі соціалізації діти зустрічаються із різними труднощами. Вони пов'язані із формуванням власної

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

Матеріали Всеукраїнського круглого столу
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»